

ПРОТОКОЛ

засідання журі II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України
у 2019/2020 навчальному році

(заочний тур)

10 лютого 2020 р.

Секція: Українська мова

№	ПІБ учасника	НВЗ, клас	Клас	Аргументованість вибору теми дослідження, чіткість постановки проблеми, мети та завдань дослідження	Вміння чітко і ясно викладати свої думки, критично осмислювати використані джерела	Самостійність, оригінальність і доказовість суджень, наявність елементів наукової новизни	Повнота у розкритті теми, глибина аналізу літературних даних	Обґрунтованість поданих висновків, їх відповідність поставленим завданням та меті дослідження	Відповідність вимогам оформлення наукових робіт	Максимальна кількість балів (256)
1.	Ващенко Крістіна Олександрівна	КЗ «Спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №40 імені Євгена Михайловича Миська Маріупольської міської ради Донецької області»	11	10 / 1	9 / 1,8	9 / 2,7	9 / 1,8	8 / 0,8	7 / 0,7	8,8 / 22
2.	Войцеховська Поліна Вікторівна	Слов'янський педагогічний ліцей Слов'янської міської ради Донецької області.	11	8 / 0,8	7 / 1,4	8 / 2,4	7 / 1,4	7 / 0,7	7 / 0,7	7,4 / 18,5
3.	Гордієнко Дар'я Олексіївна	Степанівська філія І-ІІ ступенів Іллінівського опорного закладу загальної середньої освіти з поглибленим вивченням іноземних мов Іллінівської сільської ради Костянтинівського району Донецької області	9	7 / 0,7	7 / 1,4	8 / 2,4	8 / 1,6	8 / 0,8	7 / 0,7	7,6 / 19

4.	Іваненко Анастасія Сергіївна	Костянтинівський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №5 Костянтинівської міської ради Донецької області	9	9 / 0,9	8 / 1,6	8 / 2,4	7 / 1,4	8 / 0,8	8 / 0,8	7,9 / 19,75
5.	Казак Єлизавета Сергіївна	Великоновосілківська загальноосвітня школа I-III ступенів №2 Великоновосілківської районної ради Донецької ради, Великоновосілківський ЦДЮТ	11	9 / 0,9	7 / 1,4	10 / 3	8 / 1,6	8 / 0,8	9 / 0,9	8,6 / 21,5
6.	Коверга Анастасія Сергіївна	Обласна очно-заочна школа «Юний дослідник», Слов'янська загальноосвітня школа I-III ступенів №17 Слов'янської міської ради Донецької області	11	10 / 1	10 / 2	10 / 3	10 / 2	10 / 1	9 / 0,9	9,9 / 24,75
7.	Ларіонова Анна Павлівна	Обласна очно-заочна школа «Юний дослідник», Родинська загальноосвітня школа I-III ступенів №8 Покровської міської ради Донецької області	10	10 / 1	10 / 2	10 / 3	9 / 1,8	10 / 1	10 / 1	9,8 / 24,5
8.	Ромашко Марія Юріївна	Бахмутська загальноосвітня школа I – III ступенів №24 з поглибленим вивченням окремих предметів та курсів Бахмутської міської ради Донецької області	11	10 / 1	10 / 2	9 / 2,7	9 / 1,8	10 / 1	10 / 1	9,5 / 23,75
9.	Свістельнік Олександра Олександрівна	Вугледарський навчально-виховний комплекс "МРІЯ" (загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний навчальний заклад) Вугледарської	9	10 / 1	8 / 1,6	10 / 3	9 / 1,8	8 / 0,8	9 / 0,9	9,1 / 22,75

		міської ради Донецької області								
10.	Синельникова Анастасія Максимівна	Дружківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №12 Дружківської міської ради Донецької області	11	8 / 0,8	7 / 1,4	7 / 2,1	7 / 1,4	7 / 0,7	7 / 0,7	7,1 / 17,75
11.	Тараненко Альона Ігорівна	Ялтинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1 Першотравневої районної ради Донецької області	9	8 / 0,8	8 / 1,6	8 / 2,4	8 / 1,6	9 / 0,9	8 / 0,8	8,1 / 20,25
12.	Чернікова Юлія Костянтинівна	Обласна очно-заочна школа «Юний дослідник», Слов'янська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №11 Слов'янської міської ради Донецької області	11	10 / 1	10 / 2	10 / 3	10 / 2	10 / 1	9 / 0,9	9,9 / 24,75

Голова журі:

Нікольченко М. В. – кандидат філологічних наук, доцент

М. Нікольченко

Члени журі:

Дворянкін В. О. – кандидат філологічних наук, доцент

В. О. Дворянкін

Коновалова М.М. – кандидат філологічних наук, доцент

Секретар:

Позднишева Л.В. – методист КПНЗ «ДОМАНУМ»

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу

учениці 9-Б класу

Костянтинівського закладу загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів № 5

Костянтинівської міської ради Донецької області

Іваненко Анастасії Сергіївни

«Структурно-семантична типологія неологізмів у сучасній українській прозі»

На початку нинішнього століття увагу вітчизняних лінгвістів дедалі частіше привертають неологізми як результат креативного мислення письменників. Тож не випадково особливості художньої палітри митців потрапили в поле зору юної дослідниці А. С. Іваненко, яка присвятила розвідку вивченню авторських неолексем у художньому мовленні сучасних українських письменниць Оксани Забужко, Ірени Карпи, Марії Матіос. Відзначимо, що вибір теми студії заслуговує схвалення. Учениця зробила спробу схарактеризувати різноманітні okazіonalіzmi, засвідчені в художніх текстах відомих митців.

Рецензована робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списків використаної літератури та джерел. Підготовлено тези.

Уважаємо за необхідне підкреслити, що в розвідці А. С. Іваненко є такі моменти, з приводу яких можна висловлюватися критично.

1. Підготовлена робота переобтяжена теоретичним матеріалом (див. перший і другий розділи), вимоги до обсягу праці не враховані.

2. На жаль, науковий текст не містить покликань на всі 65 праць, зазначених у списку літератури. Спостерігаємо покликання лише на 16 робіт. Таку специфіку дослідження слід обґрунтувати. Крім того, список літератури має містити й новітні лінгвістичні розвідки, присвячені студіюванню неологізмів.

3. У тексті роботи використано чимало речень із праць, яких немає у списку літератури (пор.: с. 7, другий абзац і стаття Л. І. Мацько «Лінгвосоціокультурний аспект “Словника української мови-20”» (с. 204; режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/11037/1/Mats%27ko.pdf>); с. 23, абзац перед висновками до розділу 2 («Новотвори, як семантично місткі одиниці, надають можливість ...») і автореферат кандидатської дисертації О. О. Жижоми (див.: Жижома О. О. Індивідуально-авторські новотвори в поетичному дискурсі 80–90-х років ХХ століття [Електронний ресурс]: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / О. О. Жижома. – Донецьк, 2003.) та ін.

4. Учениця подає визначення неологізму (підрозділ 1.2) та okazіonalіzmu (підрозділ 2.1), на які буде спиратися у власному дослідженні. Цікаво дізнатися,

які вчені запропонували згадані дефініції, бо в указаних підрозділах роботи не знаходимо відповідних покликань.

5. У роботі засвідчено друкарські й мовленнєві огріхи: «... функційний аналіз okazіональних одиниць» замість «... функційний аналіз okazіональних одиниць» (с. 3), «...функційні особливості okazіональних слів ...» замість «... функційні особливості okazіональних слів ...» (с. 4); «**Безафіксні** іменникові новоутворення зустрічаються ...» замість «**Безафіксні** іменникові новоутворення трапляються ...» (с. 27) та ін. Наявні помилки в покликаннях (с. 9, 11, 27 та ін.), списку використаної літератури (див., напр., позицію 6 у списку літератури).

6. Загальні висновки являють собою в деяких випадках повторення окремих речень або абзаців, які спостерігаємо в інших структурних частинах роботи (див., напр., с. 19 і с. 34, с. 33 і с. 34–35 та ін.).

Сподіваємося, що в подальшій науковій діяльності А. С. Іваненко прислухається до зауважень і ознайомиться з усіма вимогами до написання, оформлення та представлення учнівських науково-дослідницьких робіт.

Ураховуючи те, що юна авторка зробила спробу самостійно висвітлити лінгвістичне питання, роботу можна допустити до участі в конкурсі.

Кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного
університету

В. О. Дворянкін

Особистий підпис	
Начальник загального відділу	

засвідчую

10.06.2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАГАЛЬНИЙ ВІДДІЛ

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу
«Типологія мовних помилок на українському телебаченні
та в соціальних мережах»

учениці 11-А класу КЗ «Спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 40
імені Миська Є.М. Маріупольської міської ради Донецької області»

Ващенко Крістіни Олександрівни

ЗМІ є не лише інформаційним каналом, але й одним із важливих мовних авторитетів для сучасного мовця, що потужно впливає на формування культури мови та мовлення, оскільки охоплює широку аудиторію, популяризує новітні входження, формує мову. Мова сучасних українських ЗМІ привертає увагу багатьох науковців, адже вона є багатим джерелом для дослідження новітніх тенденцій у розвитку сучасної літературної мови. Актуальність роботи Ващенко Крістіни в тому, що вона висвітлює один із спектрів проблеми мовної культури телевізійних засобів масової інформації.

Робота має чітку структуру і складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі вдало обґрунтовано мету і завдання, окреслено об'єкт та предмет дослідження, визначено її практичне значення. Ґрунтовним є огляд досліджень сучасних мовознавців, спрямованих на підвищення культури спілкування й культури української мови.

Два розділи роботи присвячені мовній ситуації в українських ЗМІ. У першому розділі аналізуються особливості телемовлення та мови в соціальних мережах, характеризуються види найпоширеніших фонетичних, мовленнєвих, граматичних помилок. У другому – представлено власні спостереження дослідниці за окремими висловлюваннями відомих українців. На прикладах мовлення телеведучих, журналістів, артистів, політиків дослідниця розробляє свою типологію поширених мовних помилок та висловлює пропозиції щодо покращення мовленнєвої ситуації в телепросторі. Однак охоплення широкого кола провідних українських телеканалів (як зазначено в роботі) сприяло поверховому опису типових мовних помилок без встановлення їх частотності. Роботі бракує системності. Тому й висновки не відзначаються оригінальністю, а формулюються на уже відомих висловлюваннях сучасних мовознавців.

Доопрацювання потребує й оформлення списку використаної літератури.

Загалом робота виконана на достатньому науковому рівні і справляє хороше враження.

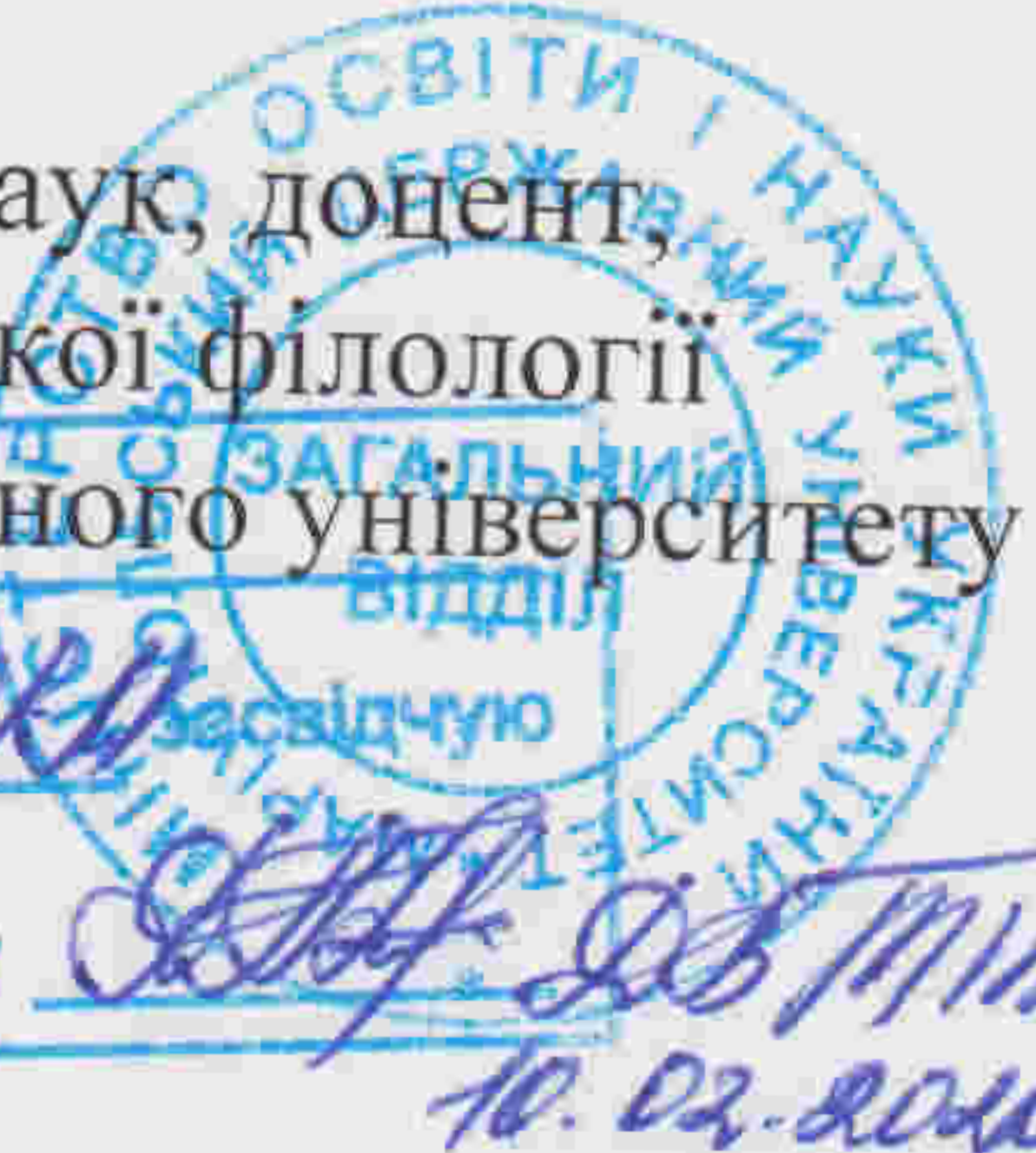
Рецензент:

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного університету

Особистий підпис

Коновалова М.М.

Начальник загального відділу

М. М. Коновалова

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу
учениці 11 класу філологічного відділення
Слов'янського педагогічного ліцею Слов'янської міської ради Донецької області

Войцеховської Поліни Вікторівни

«Антропоніми Слов'янського педагогічного ліцею 2019/2020 н. р.»

Останнім часом з'явилося чимало розвідок, присвячених комплексному студіюванню антропонімікону різних регіонів України. На сьогодні маємо змогу аналізувати пошуки ефективних методик опису ономастичного матеріалу, зафіксованого й у східних областях нашої держави. Схвально, що вивченням одного зі складників вітчизняного онімного ландшафту зацікавилася юна дослідниця П. В. Войцеховська.

Представлена робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списків використаної літератури та джерел. Підготовлено тези. Запропоновано список умовних скорочень. Учениця опрацювала списки ліцеїстів, які здобувають освіту в поточному навчальному році, зокрема систематизувала й охарактеризувала фактичний матеріал. Це, безперечно, підкреслює позитивну рису юної дослідниці-ономастки.

Уважаємо за необхідне констатувати, що в розвідці П. В. Войцеховської є низка недоліків:

1. У різних структурних частинах роботи виявлено чимало речень, які наявні в авторефераті кандидатської дисертації Р. М. Падалки (див.: Падалка Р. М. Динаміка прізвищ Слов'янського р-ну Донецької області (кінець XIX – початок XXI ст.) [Електронний ресурс] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Р. М. Падалка. – Дніпропетровськ, 2009.). Крім того, текст праці містить багато речень, які помічаємо в розвідці колишньої учениці 11 класу природничо-математичного напряму навчання Слов'янського педагогічного ліцею Слов'янської міської ради Донецької області (2016–2017 н. р.) В. Ю. Іваненко «Антропоніми педагогічного ліцею м. Слов'янська» (участь у II етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України (лютий 2017 р.)).

2. До студії додано списки використаної літератури та джерел. На жаль, у розвідці немає жодного покликання на список джерел. Спостерігаємо покликання лише на п'ять праць із п'ятнадцяти (див. список використаної літератури). Таку специфіку дослідження доцільно пояснити.

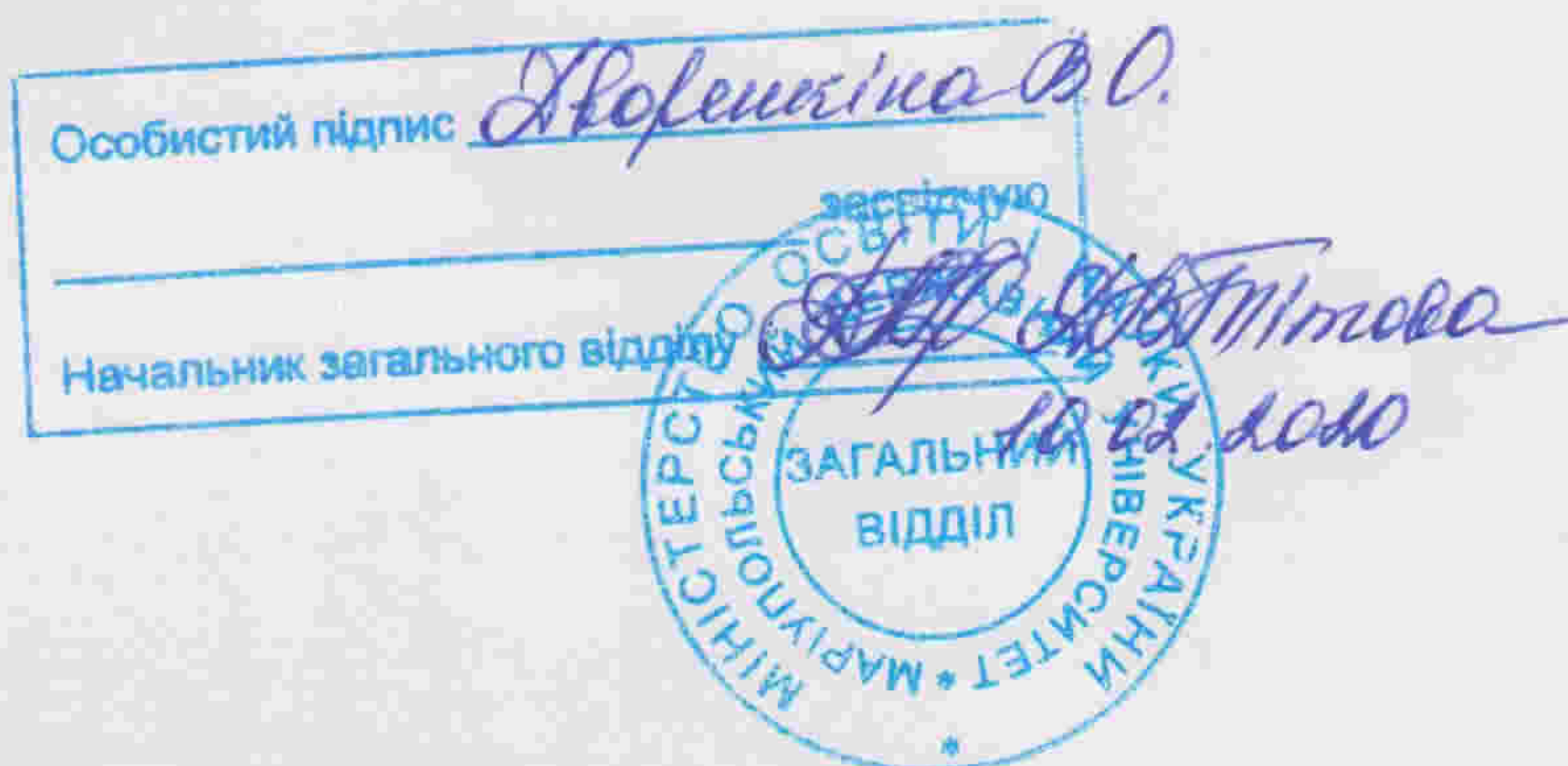
3. У роботі трапляються друкарські похибки: замінено одну літеру іншою («15 позиції» замість «15 позицій» – с. 6), зайві крапки (с. 7, 11) тощо. Наявні помилки й у списках використаної літератури та джерел.

Підкреслимо, що для подальшої ефективної наукової діяльності авторка повинна глибоко проаналізувати зауваження, ґрунтовно ознайомитися з вимогами до написання, оформлення та представлення учнівських науково-дослідницьких робіт.

Ураховуючи те, що П. В. Войцеховська намагалася самостійно розв'язати лінгвістичну проблему, розвідку можна допустити до участі в конкурсі.

Кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного
університету

В. О. Дворянкін

Рецензія

на учнівську наукову роботу

«Динаміка особових імен селища Довга Балка Костянтинівського району Донецької області (початок XX – початок XXI ст.)»

учениці 9 класу Степанівської філії I-II ступенів Іллінівського опорного закладу загальної середньої освіти з поглибленим вивченням іноземних мов Іллінівської сільської ради Костянтинівського району Донецької області

Гордієнко Дар'ї Олексіївни

У своїй науковій роботі Дар'я Гордієнко долучилася до розробки питання динаміки жіночих особових імен у селищі Довга Балка Костянтинівського району Донецької області, які формувалися упродовж майже ста років (початок XX – початок XXI ст.). Завважимо, що антропоніми – розгалужений пласт ономастичного матеріалу кожної національної мови. Аналізу особливостей іменника жителів різних регіонів України у XX ст. свої наукові розвідки присвятило чимало вчених (Т. Буга, М. Бутенко, О. Гвоздяк, Н. Головчак, Д. Жмурко, О. Касім, Г. Кравченко, Г. Меліка, П. Чучка та ін.). Та попри наявність вагомих досліджень залишаються прогалини у з'ясуванні побутування особових імен у конкретних регіонах України. Саме тому актуальність учнівської наукової роботи не викликає сумнівів. Однак, формулюючи тему дослідження, учениці слід би було вказати, що робота присвячена аналізу динаміки саме жіночого іменника.

Робота Д. Гордієнко чітко структурована, складається зі вступу, двох розділів, списку використаних джерел (12 позицій), який сформований за порядком згадування в тексті, висновків і додатків. Але у вступі відсутнє формулювання завдань роботи, не визначена методологічна база дослідження, проте вміщені результати праці, які слід би було описати у висновках.

Перший розділ роботи присвячений теоретичним засадам дослідження, в якому авторка подає цікавий історичний коментар про заселення селища Довга Балка. Підрозділ 1.1. має назву *«Проблеми сучасної антропонімії»*, хоча ця частина наукової праці присвячена здебільшого висвітленню історії дослідження антропомінікону у вітчизняному мовознавстві. Окрім того, більшість названих у цій частині роботи наукових праць розглядає специфіку творення і походження прізвищ, але, завважимо, що у колі наукових пошуків Д. Гордієнко окреслені саме жіночі імена. У другому, практичному, розділі

молода дослідниця поділяє виокремлені жіночі імена на канонічні, автохтонні слов'янські, запозичені й новотвори, користуючись класифікацією Т. Буги, та розглядає динаміку аналізованих імен за окреслений період.

У додатках Дар'я Гордієнко вміщує таблиці із результатами дослідження жіночих імен свого навчального закладу за 2019–2020 навчальний рік (додаток А) і 2010–2019 навчальні роки (додаток Б), хоча жодним словом не згадує їх у роботі; подає не зовсім ілюстративну діаграму жіночих імен селища Довга Балка (додаток В). Більш показовим у дослідженні, на нашу думку, було б формування повного словничка імен жительок селища Довга Балка, оскільки авторка зазначила, що «об'єктом дослідження виступає 98 жіночих імен, які були надані 456 особам жіночої статі селища впродовж обраного хронологічного періоду» (С. 5). Окрім того, в додатках знаходимо і «Словничок давніх жіночих власне українських імен» (додаток Г), однак тут можна посперечатися із молодого дослідницею, оскільки імена *Агафія, Акилина, Анісія* не є власне українськими за походженням.

Безумовно, учениці 9-го класу ще нелегко проводити таке багатоаспектне дослідження, яке потребує майже енциклопедичних знань в історичній ретроспективі формування українського антропонімікону. Молодій дослідниці слід звернути увагу і на технічне оформлення роботи, яке потребує ретельності й уважності та повинно будуватися відповідно до вимог, що висуваються до учнівських наукових робіт (міжрядкові інтервали, абзацні відступи, оформлення списку літератури тощо).

З огляду на копітку пошукову роботу, яка повинна продовжуватися і надалі, дослідження Дар'ї Гордієнко може бути рекомендованим до захисту.

Рецензент:

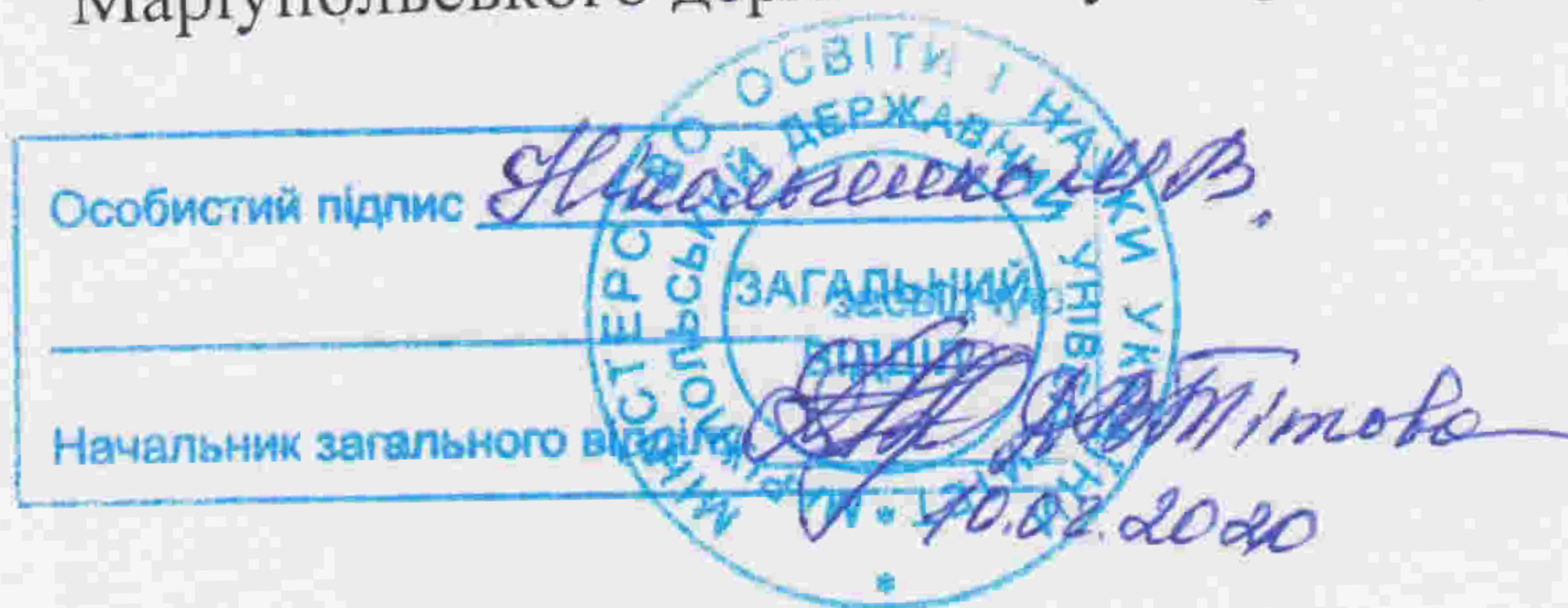
кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри української філології

Маріупольського державного університету

М.В. Нікольченко

М.В. Нікольченко

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу

учениці 11 класу

Великоновосілківської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 2

Великоновосілківської районної ради Донецької області,

вихованки Великоновосілківського ЦДЮТ

Казак Єлизавети Сергіївни

«Словотвір іменників говірки села Времівка Великоновосілківського району

Донецької області»

На сучасному етапі розвитку вітчизняної діалектології помітна тенденція до студіювання словотвірних особливостей говіркової лексики, зокрема у східностеповому обширі як діалектному ареалі нової формації. Доказом цього є розвідка юної дослідниці Є. С. Казак, яка виявила інтерес до вивчення іменникового словотвору в українській новожитній говірці села Времівка Великоновосілківського району Донецької області.

Рецензована праця складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, бібліографії та додатків, які містять список інформантів і словник іменникової лексики, зафіксованої в зазначеному вище населеному пункті. Підготовлено тези, обсяг яких перевищує норму (дві сторінки замість однієї).

Позитивне враження створюють третій розділ та укладений діалектний словник (додаток Б). Підкреслимо, що, незважаючи на низку недоліків (див. нижче), ці структурні частини розвідки в цілому свідчать про певний рівень самостійності авторки.

Уважаємо за необхідне висловити деякі критичні міркування:

1. Список літератури, який налічує сорок три позиції, на жаль, не став базою для ґрунтовного написання тексту наукового дослідження (наявні покликання лише на чотирнадцять праць). Зокрема, у «Вступі» немає жодного покликання на фахову літературу, хоча спостерігаємо, що згадано твердження А. М. Поповського, чимало речень узято з лінгвістичного доробку Л. В. Дикої (див.: автореферат кандидатської дисертації (у бібліографії поданий, але покликання немає); статтю (Дика Л. Суфіксальний словотвір іменників говірки села Любарці Бориспільського району Київської області. *Волинь – Житомирщина*: історико-філологічний збірник з регіональних проблем / [ред. В. Єршов, В. Мойсієнко]. Житомир, 2001. № 6. С. 59–67. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/12591>).

2. Розглянута розвідка переобтяжена теоретичним матеріалом (див. перший і другий розділи), вимоги до обсягу роботи не враховані.

Особистий підпис Звиринська В.О.
засвідчую
Начальник загального відділу В.О. Звиринська
10.02.2020

Рецензія

на учнівську наукову роботу

«Мікротопоніми міста Слов'янськ Донецької області»

учениці 11 класу ЗОШ I-III ступенів № 17 Слов'янської міської ради

Коверги Анастасії Сергіївни

У своєму науковому дослідженні Анастасія Коверга долучилася до розробки важливої теми топонімії в сучасній лінгвістиці. Чимало знаних мовознавців (Д. Бучко, Ю. Карпенко, В. Лучик, Є. Отін та ін.) розробляли теоретичні засади топоніміки, яка опікується дослідженням семантики та структури назв географічних об'єктів. Частина з них є офіційними топонімами, які фіксуються на картах і в офіційних документах. Такі оніми відомі широкому колу осіб. А-от інші назви – унікальні одиниці лексики, поширені серед мешканців певного регіону, мало відомі широкому загалу. Серед таких онімів можна виокремити назви малих географічних об'єктів – мікротопоніми, до яких упродовж останніх десятиліть у мовознавчій науці помітно зростає інтерес. Українські ономасти наголошують на необхідності системного дослідження мікротопонімів різних регіонів країни, оскільки нині у вітчизняній ономастиці залишаються проблеми, які потребують подальшого і нагального розв'язання. Зауважимо, що мікротопонімія міста Слов'янськ Донецької області ще не була досліджена. Саме тому тема, обрана ученицею, є актуальною і своєчасною, а наукова новизна дослідження не викликає сумнівів. Джерельною базою наукової праці стали 192 назви малих географічних об'єктів, які були зібрані авторкою під час опитування місцевих жителів на території м. Слов'янська.

Робота Анастасії Коверги чітко структурована, складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та значного за обсягом ілюстративного матеріалу (7 діаграм, словник мікротопонімів). Список використаної в дослідженні літератури налічує 30 позицій.

У вступі молода дослідниця розглядає ступінь дослідженості проблеми, з'ясовує актуальність теми, чітко окреслює методологію і завдання наукових пошуків, із якими, на нашу думку, учениця впоралась. У першому розділі *«Семантика твірних основ мікротопонімів міста Слов'янськ»* Анастасія Коверга

розглядає тлумачення терміна мікротопонім і класифікує зібрані мовні одиниці за семантикою твірних основ, виокремлюючи відапелятивні та відонімні. В межах відапелятивної групи учениця виділяє менші семантичні групи твірних основ мікротопонімів. У другому розділі роботи «Структурно-словотвірний аналіз мікротопонімів міста Слов'янськ» молода дослідниця класифікує зібрані мовні одиниці за будовою та способом творення.

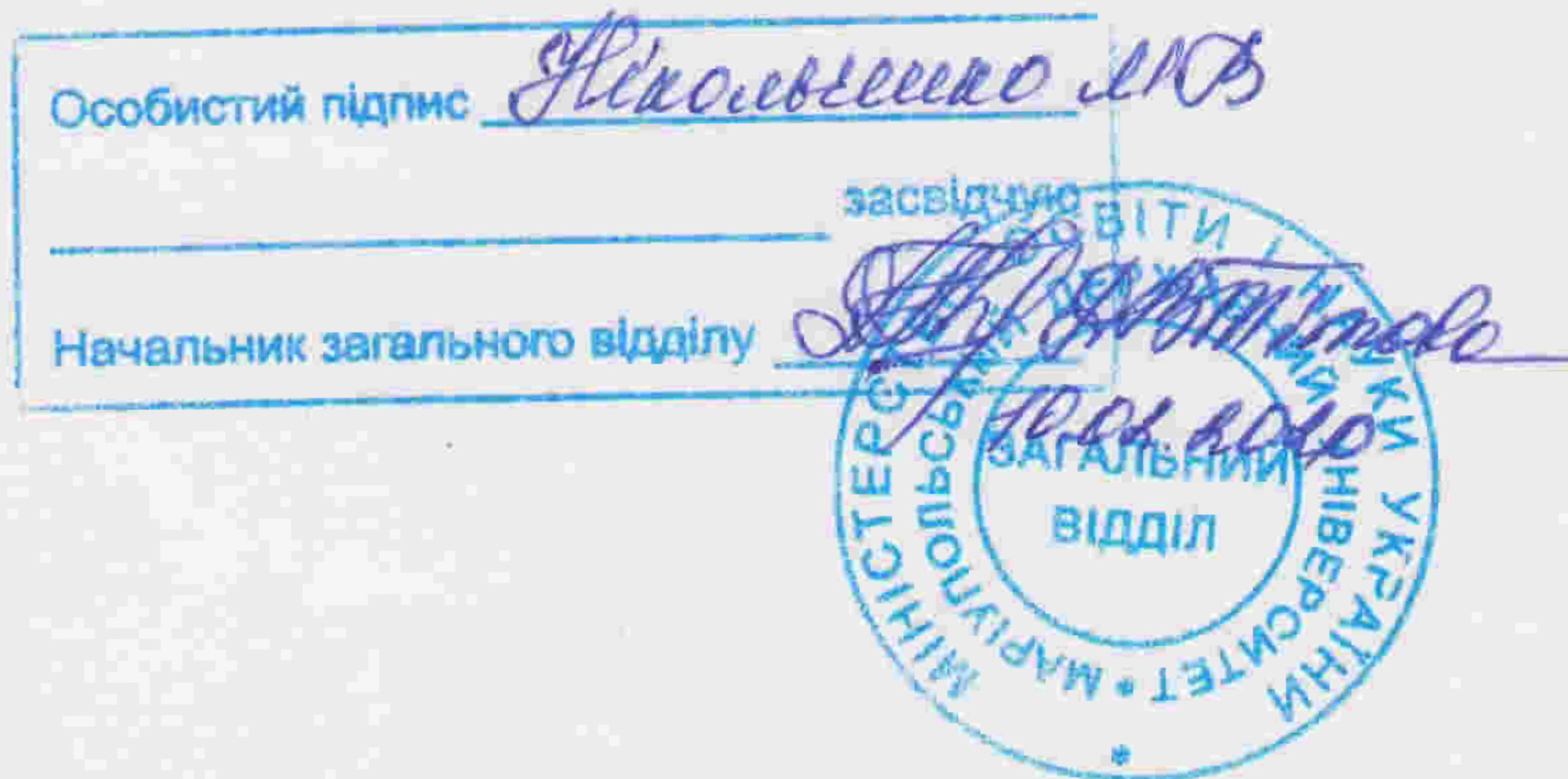
Дослідження Анастасії Коверги оформлене відповідно до вимог, які висуваються до учнівських наукових робіт. Однак слід звернути увагу, що в рецензованій роботі трапляються деякі мовні огріхи (наприклад, у назвах підпунктів спостерігаємо: 1.1.2. Основи, що характеризують на певні ознаки місцевості чи об'єкта (с. 9); 1.1.3. Основи, що визначають на фізичні особливості об'єкта (с. 9); 1.1.9. Основи, що визначають на спосіб обробки землі (с. 12) тощо). Окрім того, молодій дослідниці слід би було пояснити, чому серед зібраних зразків мікротопонімів трапляється значна кількість російськомовних одиниць.

Рецензована робота справляє позитивне враження і може бути рекомендованою до захисту. Підсумовуючи вищезазначене, слід побажати авторці розвідки подальших наукових пошуків і значних успіхів на цій нелегкій ниві.

Рецензент:

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології

Маріупольського державного університету *М. Нікольченко* - М.В. Нікольченко

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу
«Ергоніми міста Родинське Покровського району Донецької області»
учениці 10 класу обласної очно-заочної школи «Юний дослідник»,
Родинської загальноосвітньої школи I-III ступенів №8
Покровської міської ради Донецької області
Ларіонової Анни Павлівни

Міські ергоніми як специфічний пласт лексики сучасної української мови відображають усі ті зміни, які відбувалися і відбуваються в нашому суспільстві. Вони є одним із елементів лінгвістичного опису сучасного міста. Ергонімія є порівняно новим напрямом у мовознавстві. В останні роки лінгвістичні дослідження вирізняються увагою до проблем периферійних груп ергонімістичного простору. З огляду на це мовознавці працюють над пошуком найбільш ефективних методів аналізу ергонімної лексики, пропонуючи власні підходи. Робота Ларіонової Анни є актуальною, адже продовжує цей напрямок дослідження.

Наукова робота має чітку структуру і складається зі вступу, теоретичного і практичного розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі вдало зазначено актуальність, мету, об'єкт та предмет дослідження, визначені завдання, які потрібно виконати, окреслені методи дослідження, мотивується новизна роботи та її практичне значення.

У першому теоретичному розділі дослідниця характеризує напрямки вивчення ергонімів фахівцями в галузі ономастики, пропонує різні підходи до поділу цієї групи лексики на підгрупи.

Другий розділ присвячений вивченню ергонімів м. Родинське. На підставі укладеної джерельної бази, було проаналізовано 102 ергоніми. Дослідниця представила класифікацію назв за джерелами виникнення, за принципами номінації, за функціональністю та структурою. Тема розкрита на достатньому рівні, аналіз лексико-семантичних особливостей ергонімів здійснено правильно.

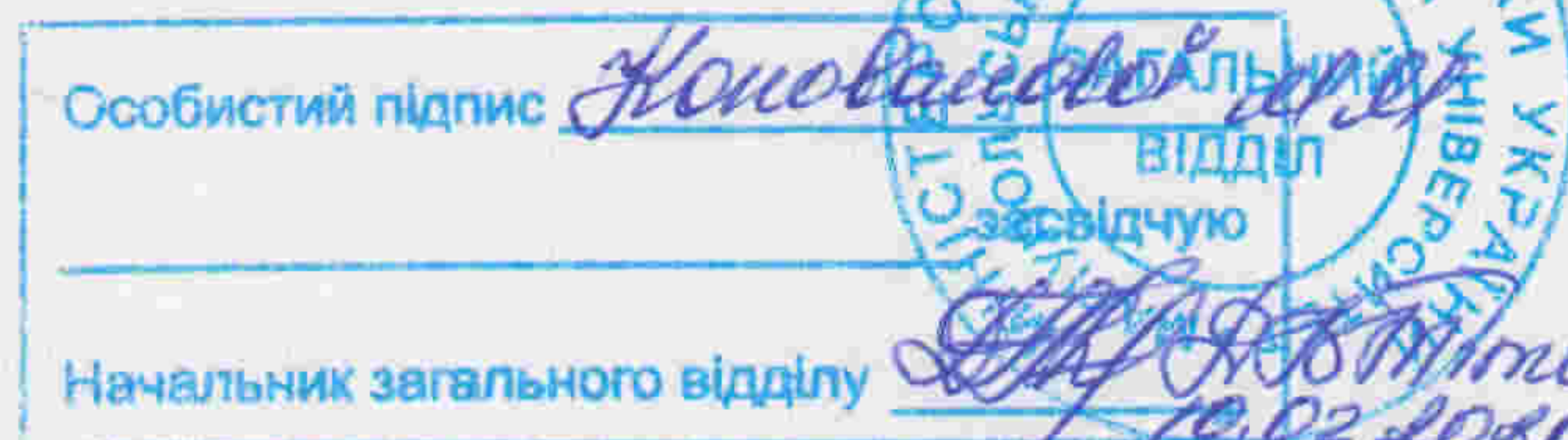
Узагальнення і систематизація дослідженого матеріалу простежується у висновках. Вони обґрунтовані і відповідають поставленим завданням та меті дослідження.

Робота є самостійним дослідженням і виконана на достатньому науковому рівні.

Рецензент:

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного університету

М. М. Коновалова

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу

«Лексико-семантичний та структурний аналіз імен учнів Бахмутської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №24»

учениці 11-А класу Бахмутської загальноосвітньої школи І – ІІІ ступенів №24 Бахмутської міської ради Донецької області

Ромашко Марії Юріївни

Власні імена є важливим і специфічним пластом слів у лексичному складі будь-якої мови. Вони завжди цікавили дослідників – мовознавців, етнографів, культурологів, істориків тощо. Ономастика як одне з найактуальніших лінгвістичних явищ досі залишається поза увагою дослідників у повному обсязі, хоча останнім часом зростає увага до функціонування саме власних назв. Одним із цікавих і актуальних напрямів ономастичних досліджень є сучасна ономастика (дослідження чоловічих і жіночих особових імен населення певного періоду, вивчення сучасної топонімії певної території, демонстрація корпусів імен різних регіонів, граматичні характеристики імен тощо). Наукова робота Ромашко Марії висвітлює один із вагомих аспектів цього напрямку.

Робота має традиційну структуру: містить вступ, два основних розділи, висновки, список використаної літератури та додатки.

У вступі вдало сформульовано основні положення наукових категорій, визначено спрямованість, логіку та умови підготовки і проведення дослідження. Робота має теоретичне значення й може прислужитися в подальших наукових студіях, ставши суттєвим доповненням загальної картини антропонімікону східних регіонів зокрема та загальнонаціонального – у цілому.

У першому розділі представлено огляд антропонімічних досліджень та їх традицій в Україні, розглянуто імена як складову частину антропоніміки та ономастики. Комплексний аналіз лексико-семантичних та структурних особливостей сучасних імен учнів загальноосвітньої школи №24 м. Бахмута запропоновано у другому розділі. Вдало дібравши методи дослідження, дослідниця збрала та систематизувала чоловічі й жіночі антропоніми, проаналізувала й описала їх, виявила загальну закономірність і специфіку їх існування.

Робота є самостійним дослідженням, виконана на достатньому науковому рівні, правильно оформлена. Виклад матеріалу – логічний, послідовний.

Рецензент:

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного університету

Особистий підпис

Начальник загального відділу

М. М. Коновалова

Рецензія

на учнівську наукову роботу

«Лексика живопису в сучасній українській мові: структурно-семантичний, етимологічний аспекти»

учениці 9 класу Вугледарського навчально-виховного комплексу «МРІЯ»
(загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад)

Свістельнік Олександри Олександрівни

У своїй науковій роботі Олександра Свістельнік здійснила спробу дослідження лексики живопису як складника терміносистеми сучасної української літературної мови. Наукова новизна учнівської наукової розробки не викликає сумнівів, оскільки живописна лексика в українській лінгвістиці досліджена фрагментарно. За теоретичну та методологічну основу дослідження учениця обрала роботи українських і російських науковців Л. Томіленко, Г. Крохмальної, Янь Ланьлань, С. Кезіної. Матеріалом для наукового дослідження авторки слугував термінологічний словник С. Безклубенка «Мистецтво: терміни та поняття» у 2 томах, з якого шляхом суцільної вибірки авторка відібрала 182 термінологічні одиниці на позначення лексики живопису. На жаль, словничка аналізованих термінологічних одиниць О. Свістельнік не додає до своєї праці. Це було б важливим ілюстративним матеріалом на підтвердження проведеної пошукової роботи.

Дослідження Олександри Свістельнік чітко структуроване, складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та інтернет-джерел (45 позицій).

У вступі молода дослідниця аналізує ступінь дослідження проблеми, з'ясовує актуальність теми, чітко окреслює методологію і завдання наукових пошуків, із якими, на нашу думку, учениця впоралась. У першому розділі Олександра Свістельнік розглядає лексику живопису як об'єкт мовознавчих студій, аналізує стан дослідження живописної лексики як в українському, так і в російському мовознавстві, вказуючи, що саме російські лінгвісти більш активно звертали увагу на термінологію живопису. Окрім того, молода дослідниця подає визначення основних художніх термінів, загальну характеристику, класифікацію означеної термінології за походженням і

тематичними групами. Однак потребує пояснення вислів авторки, що знаходимо в роботі після тлумачення терміна *малярство*: «Термін «малярство» не є синонімічним до слова «фарба», а – до поняття «художник» (С. 13).

У другому, практичному, розділі О. Свістельнік описує виокремлені лексичні одиниці на позначення живописних термінів, визначає походження, структурно-компонентні властивості аналізованих лексем, ілюструючи своє дослідження прикладами та статистичними відомостями. Молода дослідниця підсумовує результати своєї роботи у висновках.

Дослідження Олександри Свістельнік оформлене відповідно до вимог, що висуваються до учнівських наукових робіт. Однак слід зауважити, що в рецензованій роботі подекуди трапляються орфографічні, граматичні та стилістичні помилки (наприклад: *двохступінчастих структур* (С. 9), *дубілентність* (С. 21), «...ознаку предмета за його відношенням до інших предметів» (С. 25) тощо).

Загалом рецензована робота справляє позитивне враження і може бути рекомендованою до захисту. З огляду на вищезазначене, слід побажати авторці розвідки подальших наукових пошуків і успіхів у цій нелегкій справі.

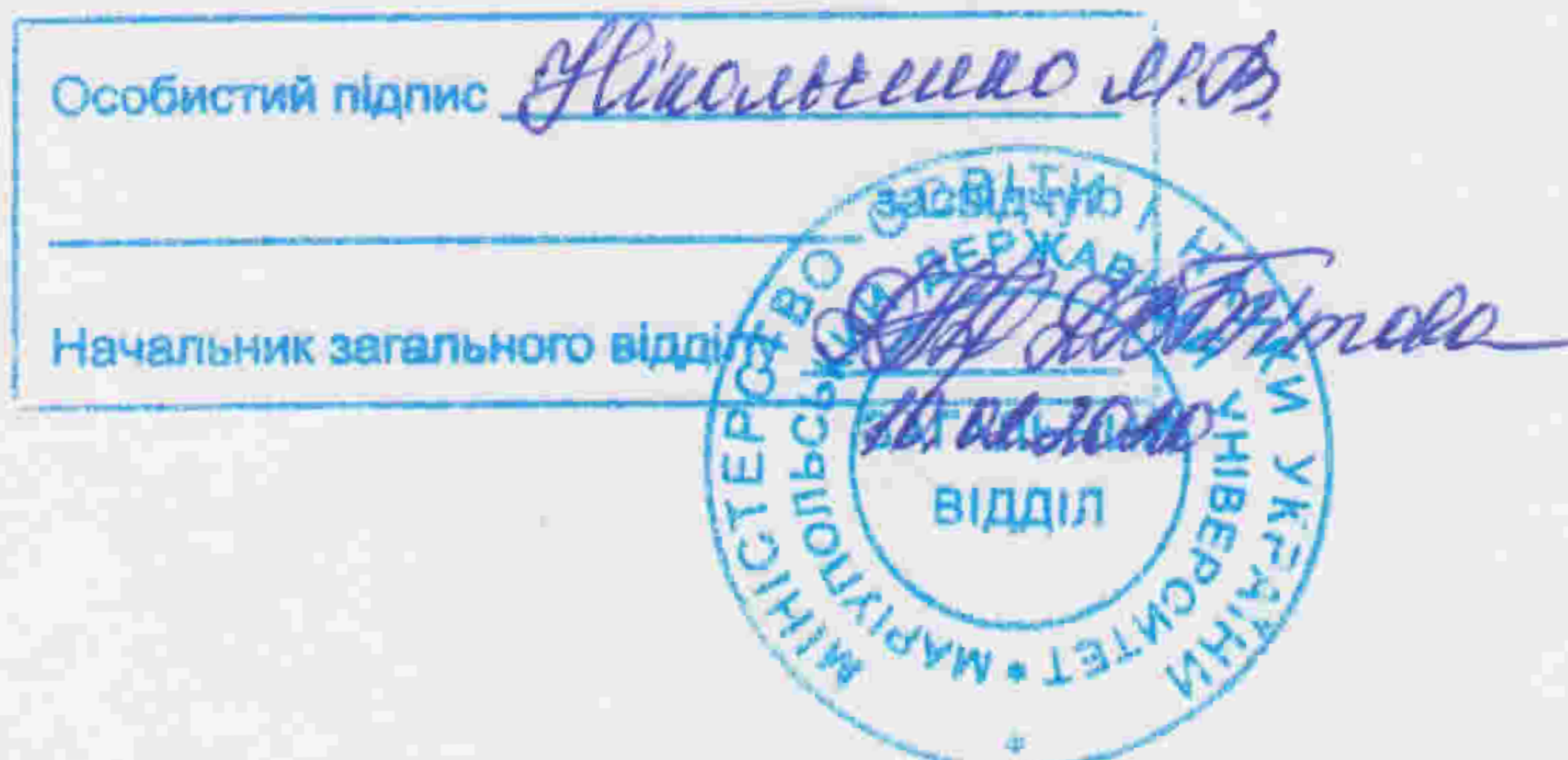
Рецензент:

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри української філології

Маріупольського державного університету

М.В. Нікольченко М.В. Нікольченко

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу
учениці 11 класу Дружківської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 12
Дружківської міської ради Донецької області

Синельникової Анастасії Максимівни

«Мовні аспекти сучасної реклами»

Останнім часом особливості рекламного дискурсу стали вагомим об'єктом зацікавлень мовознавців. Сьогодні проблеми такого типу вивчають з урахуванням найновіших здобутків лінгвістики. Наголосимо, що з погляду актуальності теми розвідка А. М. Синельникової заслуговує схвалення.

Пропонована праця складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків (висновки до розділів відсутні), бібліографії, а також низки додатків, які пов'язані з другим розділом студії (відзначаються певним рівнем самостійності).

Подано тези, обсяг яких перевищує норму (тези повинні бути обсягом до однієї сторінки).

Підкреслимо, що запропоноване дослідження потребує серйозного доопрацювання. Звернімо увагу на низку недоліків:

1. Назви другого розділу та двох підрозділів як його складників є невдалими, бо в цих структурних частинах роботи слід розглянути саме мовну організацію рекламних текстів.

2. Рецензованій праці властива реферативність. Засвідчено покликання лише на одинадцять розвідок із двадцяти трьох (див. бібліографію).

3. Розділи роботи й висновки здебільшого являють собою компіляцію. Про це може свідчити використання ученицею праць, які не згадуються у списку використаної літератури (див.: Хруленко О. О. Мова реклами у текстах українських видань / О. О. Хруленко // Вісник Донецького національного університету. Сер. Б : Гуманітарні науки. – 2015. – № 1–2. – С. 309–313. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdnug_2015_1-2_55; Хавкіна Л. Сучасний український рекламний міф : монографія / Любов Хавкіна. – Харків : Харківське історико-філологічне товариство, 2010. – 352 с.; Мовні помилки в рекламних текстах як явище українсько-російської інтерференції. – Режим доступу: <https://works.doklad.ru/view/kdCrQyl7le8.html>; також див. режими доступу: <https://studfile.net/preview/5605055/>; <http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/perednye-slovo>; <http://kievvlast.com.ua/text/ya-rozmovlyayu-ukrainskoyu?noredirect=true>; https://www.volynnews.com/news/society/nehramotni_vyvisky_u_lutsku_smiyatysya_chy_pl

akaty_foto/;

<https://knowledge.allbest.ru/languages/3c0b65635a2ad79a5c43b88421316d260.html> та ін.).

Констатуємо, що в розвідці А. М. Синельникової є друкарські й мовленнєві похибки. Так, неправомірно замість тире ставити дефіс, не слід уживати апостроф і лапки різної форми (див.: титульний аркуш («Слов'янськ - 2020»), с. 2, 7, 9, 12 та ін.), не можна вживати слово «зустрічаються» замість «трапляються» («... зустрічаються морфологічні помилки ...» – с. 19) та ін.

Наявні численні огріхи у списку використаної літератури, зокрема зафіксовано порушення технічних правил переносу (не можна переносити прізвища, залишаючи в кінці попереднього рядка ініціали (с. 26, 27)).

Сподіваємося, що для подальшої плідної наукової діяльності авторка прислухається до зауважень і ґрунтовно ознайомиться з усіма вимогами до написання, оформлення та представлення учнівських науково-дослідницьких робіт.

Ураховуючи те, що А. М. Синельникова зробила спробу самостійно висвітлити лінгвістичне питання, розвідку можна допустити до участі в конкурсі.

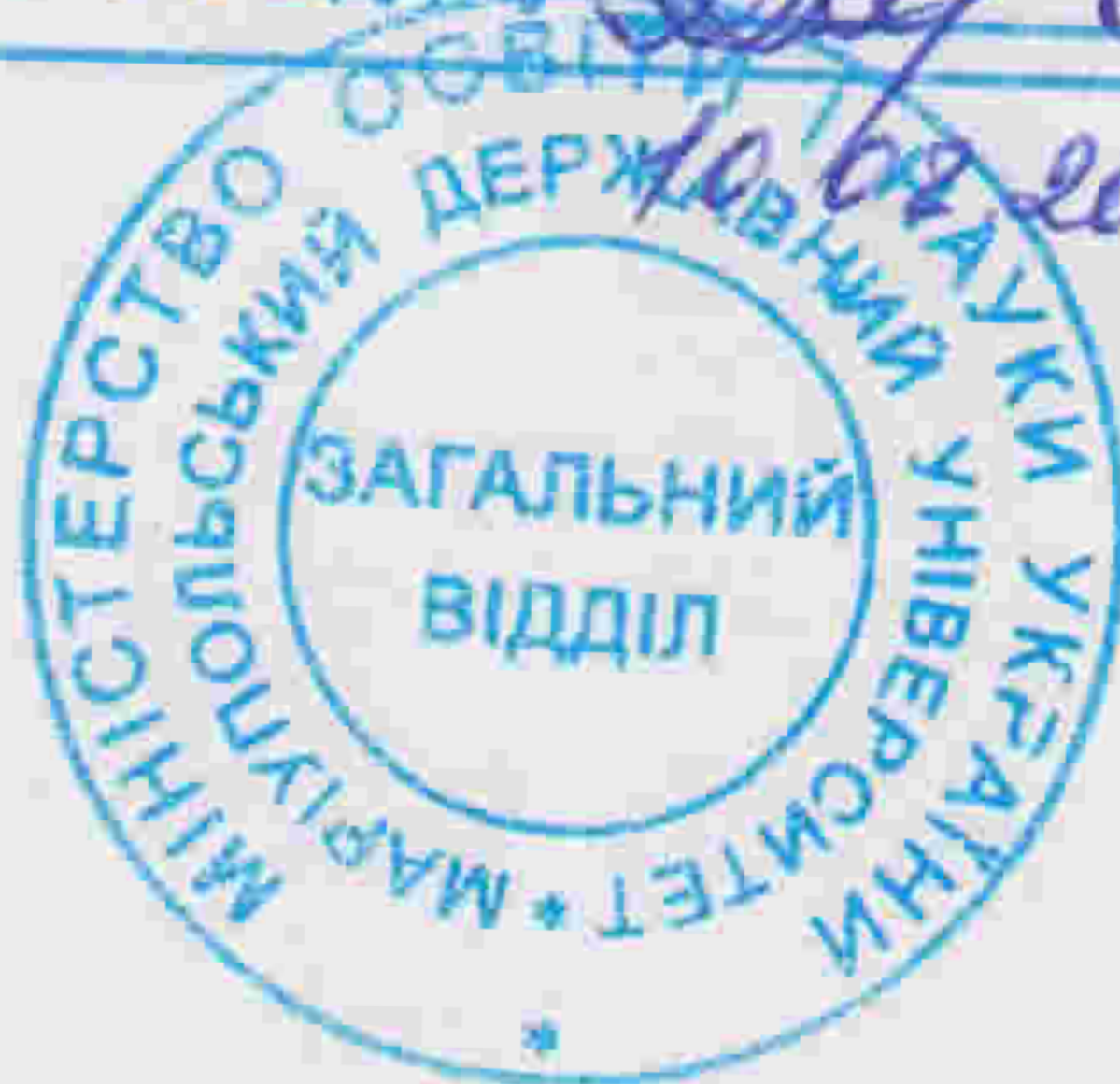
Кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного
університету

В. О. Дворянкін

Особистий підпис Дворянкіна В.О.

засвідчую

Начальник загального відділу

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу

«Застаріла лексика як засіб створення колориту епохи в романі

Семена Скляренка «Святослав»

учениці 9 класу Ялтинської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №1

Першотравневої районної ради Донецької області

Тараненко Альони Ігорівни

Домінантною ознакою творів на історичну тематику є застаріла лексика, основне призначення якої – створення історичного колориту. Лінгвістичні праці, присвячені вивченню мовних особливостей історичних творів, мають важливе значення, оскільки допомагають осмислити загальні закони розвитку мови, простежити динаміку еволюції її словникового складу. Відповідний інтерес у цьому аспекті становить історичний роман С. Скляренка «Святослав», що став об'єктом даного дослідження.

Робота Тараненко Альони має чітку структуру і складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі зазначено основні положення наукових категорій. Однак аргументуваціі потребує вибір теми дослідження, її актуальність, чіткість у визначенні методів дослідження, об'єктивність у формулюванні новизни.

У першому розділі дослідниця характеризує використання різних типів застарілої лексики в романі, визначає склад архаїзмів та історизмів, проте аналіз досліджень і публікацій, в яких представлено розв'язання визначеної проблеми, обмежений. Він ґрунтується лише на дослідженнях І. К. Білодіда. (праці Л. Булаховського, І. Гальперіна, Л. Донець, Л. Лисиченко, Г. Гайдученко, Л. Скрипник та ін. відсутні).

Другий розділ присвячено функціональній ролі застарілої лексики в романі. Розглянуто тематичні групи хронологічно маркованої лексики, стилістичну зумовленість використання архаїзмів та історизмів як засобу творення історичного колориту. Дослідниця наголошує на вдалому поєднанні письменником сучасної мови та мови епохи Київської Русі, на характері, способах і прийомах уведення архаїчних елементів у тканину художнього твору, що визначає творчу індивідуальність автора.

Висновки обґрунтовані і відповідають поставленим завданням та меті дослідження.

Зауваження щодо оформлення дослідження: заголовки структурних частин друкуються великими літерами.

Робота виконана на достатньому науковому рівні і справляє позитивне враження.

Рецензент:

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного університету

Особистий підпис

Коновалова М.М.

Начальник загального відділу

М.М. Коновалова
16.02.2020

М. М. Коновалова

Рецензія

на учнівську наукову роботу
«Урбаноніми міста Слов'янськ Донецької області»
учениці 11 класу ЗОШ I-III ступенів № 11 Слов'янської міської ради
Чернікової Юлії Костянтинівни

У своєму науковому дослідженні Юлія Чернікова розробляє важливу тему урбанонімії у вітчизняному мовознавстві. На сучасному етапі розвитку суспільства місто є чи не найголовнішим осередком культури людського співіснування і тому як реалія соціального і культурного життя привертає увагу науковців із різних галузей знань. До вивчення урбанонімів у лінгвістиці долучалися мовознавці О. Белей, О. Галай, М. Горбаневський, А. Загнітко, С. Казакова, І. Кудрейко, А. Мезенко, А. Титаренко та ін., однак у дослідженні урбанонімів конкретних міст залишаються суттєві прогалини. Слід констатувати, що наукових праць, присвячених вивченню урбанонімного простору міста Слов'янськ не існує, що й зумовлює актуальність роботи молодшої дослідниці.

Дослідження Юлії Чернікової добре структуроване, складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаної літератури та значного за обсягом ілюстративного матеріалу (5 діаграм, реєстр онімів, які зазнали переномінації, словник урбанонімів м. Слов'янськ). Список використаної у дослідженні літератури нараховує 25 позицій.

У вступі молода дослідниця розглядає ступінь дослідження проблеми урбаномії, з'ясовує актуальність теми, новизну роботи, чітко окреслює методологію і завдання наукових пошуків, із якими, на нашу думку, учениця впоралась. Ю. Чернікова зазначає, що у своїй праці вона аналізує лінійні урбаноніми (назви проспектів, вулиць, провулків, проїздів, міських площ) м. Слов'янська, тому провела значну пошукову роботу, зібравши 243 онімні одиниці. Говорячи про практичне значення роботи, учениця впевнено зазначає, що результати дослідження «*служуватимуть основою для проведення ономастичних спецкурсів і спецсемініарів на філологічних факультетах*

університетів» (С. 4), жодним словом не згадуючи власне різноманітні шкільні курси, під час вивчення яких отримані результати стануть у нагоді

У першому розділі Ю. Чернікова розглядає теоретичні засади дослідження онімного простору міста, тлумачить основні поняття урбаноніміки, аналізує місце урбанонімів у загальній класифікації онімів. Слід зазначити, що молода дослідниця виявляє ґрунтовне володіння мовознавчою термінологією, проте учениця, можливо, уже уявляє себе студенткою вишу, вказуючи, що її розвідка є курсовою роботою (С. 9). У другому, практичному, розділі молода дослідниця виявляє чинники формування урбанонімів, вдало розглядає структурні і семантичні особливості урбанонімів м. Слов'янська, ілюструючи свої думки конкретними прикладами.

Дослідження Юлії Чернікової філологічно грамотне, оформлене відповідно до вимог, що висуваються до учнівських наукових робіт. Однак слід звернути увагу, що в рецензованій роботі трапляються деякі мовні огріхи: *о'бєктів* (С. 9), *урбанніми* (С. 17) тощо.

Рецензована робота справляє позитивне враження, може бути рекомендованою до захисту. Підсумовуючи вищезазначене, слід побажати молодій дослідниці подальших наукових пошуків і значних успіхів на цій нелегкій дорозі.

Рецензент:

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного університету

М. Нікольченко - М.В. Нікольченко

